

Recopilació de paraules en desús que encara vaig sentir a Canet (VII)

BADIU. Genèricament un badiu és un espai obert i possiblement per aquesta raó, antigament a Canet de l'eixida del darrera de les cases hom l'anomenava «el badiu». Etim. de l'arab «batil» 'inútil' amb el sufix -iu.

BIRBAR, herbejar el blat per a llevar-li la competència de les males herbes

BATIBULL. Sentit semblant al de xamatar, o sigui, enrenou, escàndol, cridòria, causada per molta gent vociferant alhora. Etim. compost de bat i bull (imperatius dels verbs batre i bullir). L'ALCM. El defineix com «Conjunt de crits, soroll o coses en desordre i difícils d'aclarir».

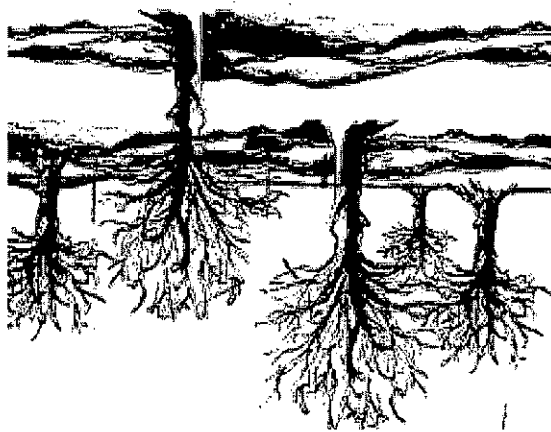
ENDERGUES. Exclamació que quan jo era petit i fins i tot jove es deia molt a Canet. Hom solia aplicar-la a qüestions absurdes que feien nosa o obstaculitzaven. Ves quines endergues! Solia ser la frase interjectiva. Resulta que les endergues són el baix ventre, cavitat inferior del cos etc. Eufemisme segurament clerical equivalent al «Ves quins collons!»

ENTRUNYELLAR, de torçar formant trunyella, trena. O sigui, fer trena o trenar, verb..

ESTARLICH. top. Àustria, germànic, com HOSTERLITZ per exemple. Cognom d'una nissaga que va venir a Canet a finals del segle XIX o a la primeria del XX provinent d'Alacant però que, com

es pot veure, té origen germànic cosa que corroborava l'aspecte físic de la majoria dels seus membres.

ESTERIT, equivalent a l'ATERRIDO castellà, adj. rigid de fred, ert o encarcerat de fred. El topònim ESTARTIT possiblement n'és una deformació i faria al·lusió a la fredor particularment intensa d'aquell indret.

ESTUPRAR. Originalment a l'edat mitjana ESTRUPAR significava violar una dona verge, violar una dona desponcellada ja no rebia aquest qualificatiu. Perquè fos considerat delictes d'estupre calia doncs que la víctima fos verge, com si el fet d'encetar indegudament una doncella fos més greu que el de la pròpia violació en si atès que privar algú de la virginitat era desposseir-lo d'un do suprem.

EIXOPLUC. Adj. Lloc que protegeix o priva de la pluja. Aixoplugar-se, (verb). Resguardar-se de la pluja.

FATO. Adj. Equipatge o conjunt de coses que es porten. Portar un gran fato per exemple, vol dir que l'interfecte va molt carregat.

GARBONASSA. Segons el Francesc Verdura la seva mare que era canetenca de socarrel, anomenava així al braçat d'ence-nalls que hom solia utilitzar per abrindar o avivar el foc. Etim. de garbó o garba.

INTERJECCIÓ. Fins avui només havia sentit utilitzar aquesta paraula com a terme gramatical, però a TV3 l'han aplicat a la circulació de vehicles, en substitució de terme de cruïlla. Tot sigui per fer avançar el català lait fins al no res. El DIEC en l'última edició de 1995 encara ho defineix com a f. «mot o locució variable que expressa un estat afectiu del parlant i que equival a una oració. En castellà al DLAE ho defineix —amb més propietat, la veritat sigui dita— en la terminologia = *Punto comun de dos lineas que se cortan*. Els maristes als anys quaranta ja ens ho feien definir així: «*Se llama intersección a dos lineas que se cortan en un punto*». Aquesta es però una derivació més imprecisa.

MARON. Existia com a prenom, o sigui que hi havia un sant Maron (segurament en català s'hauria de dir Sant Maró). A Itàlia existeix Maroni com a cognom. Un dels presumptes ministres del sinistre però destre Berlusconi se'n diu.

XAVIER MAS GIBERT
escriptor